

ROTARYCLUB HILLEGOM-LISSE

Verslag bijeenkomst d.d. 12 juli 2012

Attendance: 60%, 28 leden en 5 gasten van de RC Sassenheim

Borrel: **Siem Broersen** schonk ons een glas prosecco ter ere van zijn 85ste verjaardag.

Johan Ram: het motto van mijn verhaal is: crisis op crisis, wanneer houdt het op?

We hadden altijd al 16 miljoen bondscoaches en sinds kort hebben we evenveel economen. Ik heb overal een mening over en dat wil niet zeggen dat ik gelijk heb. De laatste 4 à 5 jaar hebben we het over crises, het ging daarbij steeds over vertrouwen. In 2002 begon het in Amerika met lage rentes die de gewone man in staat stelden een huis te kopen. De luchtbel ontstond toen er met die leningen via derivaten ervan gehandeld werd. Die derivaten werden als triple-A gerated en dat ging goed totdat het fout ging in 2008. Banken vertrouwden elkaar niet meer omdat ze besmet zouden kunnen zijn met die derivaten. In 2008 ging de koers van Fortis in één dag omlaag van €2,= naar €0,50. Toen gingen alle registers open. Miljarden en miljarden werden door de ECB op de markt gebracht. Het gevaar hiervan is dat er een enorme inflatie kan ontstaan. Sinds die tijd zie je iets van stabilisatie.

Vroeger leenden banken elkaar onderling geld uit. Nu gaat dat via de ECB, daar zit ook het risico.

Als je niet ontslagen wordt en je gaat niet scheiden dan is er eigenlijk niets aan de hand. De wereldwijde economische groei zet waarschijnlijk door maar de verhoudingen zijn anders. In Azië zijn mensen die per se iets willen qua economische drive. In het Eurogebied zie je een heel wisselend beeld, vooral tussen noord en zuid.

Er ontstond een landencrisis door de fors opgelopen schulden van veel landen. Japan steekt daar torenhoog bovenuit. Dit moet gefinancierd worden door andere landen. Italië heeft een schuld van 1500 miljard euro. Moet daar 1% meer rente over worden betaald dan is dat 15 miljard euro, onhoudbaar hoog. Aan Nederland en Duitsland wordt tegen negatieve

rente geld uitgleend. Het gaat hierbij om kort geld, ca. 3 maanden. Dit wordt gedaan door Arabische landen die er vrij zeker van zijn dat ze hun geld terugkrijgen. De euro dreigt het nu te gaan verliezen van de dollar.

De politieke crisis besmet de markten omdat er veel onduidelijkheid is. Dan komt de ECB, rots in de branding, lender of last resort. Het is de vraag of de ECB er goed aan deed andere taken op zich te nemen.

Ik ben het ermee eens dat ABN Amro en ING gered zijn. Anders hadden we een onoverzienbaar drama gehad. Er is geen ervaring met deze situatie daar hij niet te vergelijken is met enige andere crisis.

Het noodverband, gegeven door de EFSF, van 36 miljard is effectief gebleken en bracht enige tijd rust. Ook hier komt het bottomline weer op vertrouwen aan.

Als iets waggelt al een eind en kwaakt als een eind dan is het waarschijnlijk ook een eind. Griekenland was zo failliet als wat. De ECB zit nu vol met Grieks papier. Wie betaalt de rekening als dat niet kan worden terugbetaald? Mijn hoop is gevestigd op mevrouw Merkel. Bij Eurobonds dien je aan de bron te beginnen: tering naar de nering zetten. Gebeurt dat dan zijn Eurobonds prima. Nu is er wellicht te weinig druk op landen om de tering naar de nering te zetten.

Aad Otte: ik kan mijn fiets maar 1 keer uitleenen, een bank geld wel 10 keer, hoe kan dat?

Johan: alle standaarden zoals de Gouden Standaard en vroeger ook wel botjes en knikers als standaard hebben gefaald. De Rabo heeft 4 scenario's gemaakt, van pikzwart tot optimistisch. We durven niet te zeggen welk scenario bewaarheid wordt. Dat zien we onderweg wel.